

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio III. De objecto scientiæ conditionatæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Triplicem
providen-
tiæ munus

Ratio est, quia providentiæ maximè proprium munus est (vt dictum sumus disp. 5.) intendere singularum rerum proprios fines, præsertim creaturarum rationalium, & discernere media, per quæ huiusmodi fines infallibiliter assequantur accommodatè ad illarum naturas: hoc autem vt perfectissimè fiat, tria omnino necessaria sunt. Primò, vt cum eligit media contingenter iuncta cum fine sciat vtum finem assequutus sit per hæc media, alioqui cæcam haberet providentiam, & fortuitam operationem. Nam etiam omne agens propter finem, nullam aliam prudentiæ habet regulam, quàm considerationem futuri sub conditione; dicit enim si hoc medium elegero, id eveniet, si alterum sumptero, eveniet illud, alioqui aget imprudenter, & cæco modo. Secundò requiritur vt infallibiliter decernat media, sed ita tamen vt illa conformia sint libertati, & totam eius relinquunt indifferentiam. Tertiò, vt gratia efficax speciale quoddam sit beneficium, & in ratione gratiæ ac fauoris, maioris dilectionis sit argumentum.

Ad hæc autem tria obtinenda, scientia conditionata necessaria prorsus est, & sola sufficit per modum conditionis purè dirigentis, non autem mouentis vllâ ratione voluntatem ad operandum. Nam illius operâ, cognoscit Deus finem esse obtinendum per talia media, vel non esse obtinendum: infallibiliter potest discernere finem, & media sine detrimento libertatis, quia præuidet voluntatem consensuram esse medijs, quæ decernit: hæc autem demptâ omne Dei decretum, vel est fallibile, vel tollit libertatem, quia si non tollit libertatem vtitur medio contingenti, si autem vtitur medio contingenti, sine præscientia conditionata, est fallibile. Denique per hanc scientiam, gratia efficax habet semper quod maius sit beneficium, quam gratia sufficiens, etiam ea quæ intensius perfectior est, quia efficax datur in his circumstantijs in quibus videtur esse habitura effectum.

Solutio
difficulta-
tum.

Ad primam Resp. nullo modo sequi quod consensus voluntatis sit prima causâ prædestinationis, quia nullo modo est prior prædestinatione, tanquam causa mouens Deum ad decernendam gratiam, aut gloriam, sed est prior duntaxat, vt conditio dirigens providentiam, vt cæca non sit, neque fallibilis in decretis quibus causas liberas deducit in suos fines. Nego autem illud quod vltimò addebatur, non posse scientiam mediam esse priorem decreto, nisi sit causa, nam ad hoc planè sufficit quod sit conditio dirigens voluntatem decernentem.

Ad secundam Resp. negando infallibilitatem prædestinationis, & gratiæ vltimò posse reuocari ad aliquid naturale, quod sit eius causa; infallibilitas enim consensus non reducitur ad circumstantias huiusmodi naturales, in quibus voluntas consentit, sed reducitur ad gratiam cui voluntas posita in talibus circumstantijs consentit infallibiliter, non propter tales circumstantias, sed propter gratiam cui voluntas consentire liberè vult, tota ergo hæc infallibilitas non reuocatur ad solam voluntatem, sed ad gratiam datam in talibus circumstantijs, & ad voluntatem cui datur talis gratia.

Ad tertiam satis patet ex dictis, quomodo consensus voluntatis conditionatè futurus non sit effectus prædestinationis, sed consensus ille absolutè futurus.

Instabis, saltem non posse negari libertati officere hanc scientiam, nam omnis necessitas antecedens futurationem rei absolutam tollit libertatem, sed futuritio conditionata præcedit futurationem absolutam, & illâ posita non potest non esse: ergo, &c.

Resp. dist. maiorem, omnis suppositio antecedens tollit libertatem, si causetur per ipsam libertatem nego, si non causetur concedo.

Ad quartam Resp. negando esse paritatem inter

rationem scibilis, & rationem meriti, quia ratio scibilis præscindit ab existentia, & includit solam veritatem, transcendentalem, quæ reperitur in omni eo quod habet rationem entis, siue sit possibile, siue futurum. Ratio autem meriti & de meriti necessariò fundatur in existentia reali operationis bonæ, vel malæ, quia causâ meritoria, cum sit causâ efficiens necessariò præsupponitur vt existens pro aliqua differentia temporis. Imò in moralis æstimatione, nemo meretur premium aut pœnam pro eo quod facturus esset, sed pro eo quod absolutè actu facturus est.

SECTIO III.

De obiecto scientiæ Dei conditionatæ.

Tripliciter etiam scientiam mediam aduersarij impugnant, ex illius obiecto tum materiali, tum formali. Primò, quod Deus suos actus liberos cognosceret sub conditione. Secundò, quod per hanc scientiam Deus etiam cognosceret futura conditionata disparata. Tertiò, quod omnia etiam cognosceret quæ absolutè futura sunt. Quod autem vltimò quæri poterat, in quo medio Deus hæc futura videat, eandem difficultatem habet, quam habent futura absoluta: videt enim vtraque, non in omnipotentia, vel decreto suo, non in voluntate creata vel in gratijs congruis sed videt illa omnia in se ipsis tanquam obiecta terminatiua & secundaria eo modo quo ibi explicatum est.

§. I.

Vtrum Deus per hanc scientiam cognoscat suos actus liberos.

Deus (vt probaui quæstione 3.) non potest vllos actus suæ voluntatis cognoscere vt futuros absolutè. Nunc ergo tota restat difficultas, vtum cognoscere Deus possit per scientiam conditionatam aliquos actus suos liberos, & vtum illos cognoscere possit vt futuros.

Ratio dubitandi primò est, quia implicat vt Deus præsciat aliquos suos actus, quin amittat libertatem ad illos eliciendos, si enim ego sciam, me amaturum pro certo, non possum accedente illo instanti, conari non amare.

Triplicem
dubitatio.

Secundò, implicat vt Deus per scientiam mediam cognoscat decreta sua conditionata, quin cognoscat illa vt futura, sed non potest cognoscere illa vt conditionatè futura magis quàm vt absolutè futura, quia futuritio conditionata non minus negat actualem existentiam, quàm futuritio absoluta, ergo per scientiam conditionatam Deus non cognoscit sua decreta.

Tertiò tamen, videtur quod decreta videri possunt vt futura conditionatè, nam in hac propositione si Anti-Christus conuerteretur, saluaretur, Deus cognoscit decretum de salute Anti-Christi vt conditionatè futurum, quia non cognoscit illud vt actu existens. Imò quâdo dicit si dem Magdalene gratiam, conuerteretur, certum est quod illud decretum non cognoscit vt præteritum: neque vt actu existens, ergo cognoscit illud vt futurum positâ tali conditione, non enim est dubium quin tunc cognoscat decretum concurrenti ad salutem Magdalene. Confirmatur quia etsi futuritio absoluta dicat negationem actualis existentie, futuritio tamen conditionata non illam negat, positiuè sed tantum ab ea præscindit; si enim Deus dicat Petrus consentiet hic & nunc, si ego dem ei talem gratiam, decretum videtur vt futurum, & tamen habet esse actuale, quia eodem instanti datur tale auxilium.

Dico primò, Deus per scientiam conditionatam cognoscit multa decreta sua. Ita docent cum Suarez, Molina, Fonseca, communis alij contra Herice qui vult ea decreta cognosci per scientiam simplicem.

Affertio
prior.

Assertio
posterior.

Ratio tamen evidens est, quia De⁹ per scientiã mediam cognoscit illos actus quos haberet, si hæc aut illa conditio poneretur, v. g. quos homines esset saluaturus, si condidisset alium mundum, hoc est cognoscere illos actus per scientiam mediam, ergo, &c. Antecedens clarum videtur, quia hoc est aliquid verum & cognoscibile, ergo cognoscitur à Deo. Neque dicendum est Deum absolute habere actu talia decreta, si creassem alium mundum, decerno quod illi, & illi homines saluarentur; est enim absurdum ponere in Deo infinita decreta de rebus quæ nunquam erunt; sunt enim inutilia si nullum habitura sint effectum.

Dico secundò, nulla decreta suæ voluntatis Deus cognoscit vt futura conditionatè. Ita docent Vasques, Arrubal, Albertinus, & ferè omnes citati quæst. 3. pro decretis absolutis.

Probatum enim eadem ratione, omne quod est futurum, vel absolute, vel conditionatè pro eo instanti temporis, quo dicitur futurum debet actu habere negationem existentie, & habere aliquando postea existentia, sed nullum decretum esse potest in Deo, quod in vno instanti dicat negationem existentie, & postea existentiam, ergo nullum decretum esse potest in Deo conditionatè futurum. Maior superius probata est, minor est evidens, quia omne Dei decretum esse debet æternum. Vnde altera ratio ducitur, illud non concipitur vt futurum conditionatè, quod necessariò concipi debet vt præteritum conditionatè, sed omne decretum Dei conditionatum concipi necessariò debet vt præteritum conditionatè; Deus enim non dicit, si decrevissem creare alterum mundum illis & illis salutem decernerem, sed dicit decrevissem ab æterno illis salutem, quia nihil in tempore potest decernere quod ab æterno non decreverit. Vnde

Ad primam Resp. libertatem nullo modo tolli per necessitatem consequentem, si Deus cognoscat conditionatè suum decretum, fateor quod ex suppositione non potest illud non elicere; sicut ego si sciam me amaturum, possum non amare, & conari non amare illo tempore, quo sciui me amaturum, non possum ex suppositione. Hic autem est etiam disparitas quia Deus suos actus non videt futuros.

Ad 2. & tert. Resp. negando decreta illa, quæ cognoscuntur per scientiam mediam cognosci vt conditionatè futura, sed cognosci potius vt conditionatè præterita. Nam per hoc decretum, si Anti-Christus converteretur, saluaretur, Deus non dicit, si Anti-Christus converteretur, ego decernerem illius salutem, sed dicit ego illam decrevissem ab æterno. Similiter quando dicit, si Magdalena dederit gratiam, converteretur, sensus est si Magdalena dederit gratiam, & decrevero ei dare concilium converteretur, vbi nullum est decretum futurum, sed supponitur præteritum.

Ad confirm. Resp. quod futuritio etiam conditionata supponit negationem existentie pro eo instanti temporis, quo est futuritio, si Deus dicat Petrus hic & nunc converteretur, si dederit ei gratiam, concedo cognosci à Deo gratiam vt futuram conditionatè, sed nego ipsum decretum dandi gratiam cognosci vt futurum, sensus est enim, si dederit nunc gratiam Petro, & illam ab æterno dare decrevero, Petrus converteretur, vbi decretum nullo modo cognoscitur vt futurum, oportet ergo hic distinguere decretum quod est æternum saltem conditionatè, ab executione decreti quæ cognoscitur vt futura, sub conditione.

Instabis, in priori natura, aut rationis, quàm res sit actu, concipitur vt futura sub conditione, ergo in priori rationis illud decretum concipitur vt futurum sub conditione. Respondebam quæst. 3. negando antecedens quia futuritio non solum præscindit ab existentia sed eam negat.

Verum futura conditionata disparata, & impossibilia cognoscantur à Deo per hanc scientiam.

Dixi cognosci à Deo futura illa in quibus conditio habet aliquam connexionem cum effectu, nunc restat difficultas, primò de illis futuris, in quibus conditio non habet ullam planè connexionem cum effectu, qualia in scripturis plura reperiuntur. Si percussisses septies terram iaculo, deuasfasses syriam: si videris me ascendente fiet quod petisti. Secundò multò est obscurior quæstio de illis futuris quorum conditio est impossibilis, si Chimæra esset rationalis, consentiret Deo vocanti.

Ratio autem dubitandi primò est, quia illæ propositiones sunt veræ quas Deus prædicit, sed prædixit multas propositiones conditionatas disparatas sicut notabam. Deinde illæ propositiones disparatæ significant duntaxat coexistentiam duorum effectuum, v. g. quando Petrus dormiet, turca converteretur, particula enim (si) significare potest solam connexionem temporis.

Secundò, non potest Deo negari scientia horum conditionatorum vel disparatorum, vel impossibilium, si eadem argumenta illam probent, quæ probant veritatem aliorum conditionalium, quæ sunt connexa & possibilia: probant autem, quia inter contradictoria vnum est verum, & alterum falsum, hæ propositiones sunt contradictoriæ, si Chimæra esset homo, responderet Deo vocanti, non responderet Deo vocanti: ergo vna est vera, & altera falsa.

Tertio, si quæreretur à Deo quid faceret nunc Petrus si posset agere sine concursu Dei, vel responderet Deus nescio, vel responderet scio, primum admittit ignorantiam in Deo, ergo dicendum est secundum, ergo Deus cognoscit conditionalia impossibilia. Imò, & nos multa huiusmodi cognoscimus v. gr. cum dicimus si filius non procederet à Spiritu Sancto, ab eo non distingueretur.

Dico primò, propositiones de futuro conditionato disparato sunt omnino falsæ, si sumantur præcisè & antecederent à decreto, & promissione Dei connectente conditionem cum euentu futuro. Ita Vasques, Arrubal, Lessius, Albertinus, Recupitus, contra Ruiz Herice, Suarem.

Ratio est, quia vt propositio conditionata sit vera, debet significare connexionem aliquam inter antecedens, & consequens, sed propositiones de futuro conditionato disparato non possunt significare nisi falsò connexionem illam nisi dependenter à decreto Dei, ergo non sunt veræ. Probatum maior si propositiones conditionatæ non significarent connexionem, idem significarent ac propositiones copulatiuæ, hoc est absurdum, quia ista propositio si Petrus dormiat, Ioannes audiet lectionem, differt ab ista Petrus dormiet, & Ioannes audiet lectionem. Imò, si hæ propositiones hypotheticæ sumantur vt copulatiuæ, solamque coexistentiam significant, non cognoscuntur per scientiam mediam, sed per scientiam visionis.

Si autem decretum aliquid aut promissio interueniat, quibus connectatur conditio cum euentu futuro, tunc conditio non est disparata, quia connectitur per Dei decretum vt cum dicitur 4. Regum. Si percussisses terram septies, deuasfasses syriam usque ad interuentionem.

Dico secundò, propositiones de futuro conditionato impossibili semper etiam sunt falsæ, nisi quando effectus necessariò est connexus, cum conditione, verbi gratia vera est illa, si homo esset Angelus, careret corpore.

Ratio est primò, quia vt dixi omnis propositio conditionata

Triplex
difficultas.

Prior assertio de futuris disparatis.

Posterior assertio de futuris impossibilibus.

conditionata significat connexionem aliquam antecedentis cum consequente, sed nulla est connexio inter Chimæram quæ est homo, & consensum ad gratiam, ergo illa propositio simpliciter est falsa, si Chimæra esset homo responderet Deo vocanti. Ista verò est semper vera si homo esset Angelus careret corpore, quia hoc est idem, ac omnis Angelus caret corpore, unde illud cognoscitur per scientiam possibilem, non autem per scientiam mediam. Deinde ponere in Deo huiusmodi scientiam planè nugatoriam, est reddere ludicram, & vanam scientiam futurorum conditionalium, & ponere in Deo cognitiones infinitas infinitas, otiosas & omnino impertinentes, Deoque indignas.

Solutio-
trium dif-
ficultatum

Ad primam Resp. Deum nihil vquam promittere, nisi quod facere decreuerit, atque adeò semper promissio supponit, vel includit decretum, cum ergo dicis veritatem harum propositionum pendere à promissione idem est ac si dicas, illam pendere à decreto quod includitur in promissione, atque ita promissio est vera practicè, quatenus facit verum id quod promittit. Dixi autem propositiones hypotheticas nunquam significare posse solam coexistentiam antecedentis, & consequentis, alioqui significarent idem ac copulatiuæ.

Ad secundam Respon. negando ipsam argumentis probari quod cognoscatur futura conditionata impossibilia, quibus probatur cognosci futura absoluta: verum est quod in omnibus etiam futuris disparatis, aut impossibilibus contradictoriarum semper una est vera, & altera falsa, sed ita tamen ut negatiua semper sit vera, affirmatiua verò semper sit falsa, v.g. ex his duabus, si Chimæra esset homo, responderet nunc Deo vocanti, non responderet nunc Deo vocanti, semper vera est ista, non responderet Deo vocanti, quia propositiones quæ affirmant connexionem, quæ non est semper sunt falsæ ut dixi.

Ad tertiam Resp. quod si quaeretur à Deo, quid faceret nunc Petrus, si posset agere independentem à Deo, Responderet Deus nihil faceret, quia hæ propositiones (ut dixi) semper sunt falsæ, nisi quando sunt in materia necessaria, ut cum dicitur si à filio non procederet Spiritus Sanctus, non distingueretur à filio.

S. III.

Vtrum per hanc scientiam Deus cognoscat omnia quæ sunt absolutè futura.

Multa (ut monui) sunt futura conditionatè, quæ nunquam erunt, quia conditio illa nunquam ponitur, alia verò sunt futura conditionatè simul, & absolutè, quia eorum conditio ponitur. Difficultas ergo est vtrum prius ratione quàm Deus cognoscat per scientiam visionis, ea quæ sunt absolutè futura, cognoscat illa per scientiam mediam, ut futura conditionatè, sicut prius illa cognoscit ut possibilis, per scientiam simplicem.

Triplex
dubitatio.

Ratio dubitandi est primò, quia Deus non cognoscit attributa sua, & se ipsum per scientiam mediam, v. gr. si Deus esset, esset omnipotens, si Deus esset, mundum veller creare, hæc absurda & superflua esset cognitio, cū Deus illa cognoscat per scientiā visionis.

Secundò, cognitio practica imperfectissima est, neque conuenire vllā ratione Deo potest; sed si Deus cognosceret conditionatè illa quæ sunt absolutè futura cognosceret illa practice, ergo, &c.

Tertiò, si prius cognoscit rem ut futuram conditionatè quàm ut futuram absolutè, necesse est ut futurio conditionata sit causa futuritionis absolutæ. Denique admittuntur in Deo cognitiones istæ valde inutiles, si sol lucet, dies est: si Petrus mouetur mutat lo-

cum, quæ omnia cognoscuntur per scientiam visionis quia in his affirmatur solū connexio antecedentis, & consequentis, quæ omnino est præsens, & absoluta.

Dicendum tamen est Deum per scientiam mediam prius ratione cognoscere ut futura conditionatè illa, quæ absolutè futura sunt. Ita Ruiz, Suarez, Herice, negat Arrubal de futuris necessarijs.

Conclusio,
affirmati-
ua.

Ratio est, quia primò, sæpè patres disputant, quare Deus Angelos, & homines creauerit quos peccaturos esse præciebat, dicunt posse Deum illos homines qui peccatores fuerunt, antecedenter non facere, cum sciret eos peccaturos, & eos rapere, ne malitia illos peruerteret, quæ non est scientia visionis ut patet, quia præcedit Dei decretum de illis creandis. Deinde à priori ratio est, quia illud cognoscitur ut futurum conditionatè, quod cognoscitur futurum, & non est adhuc futurum absolutè, sed antequam res futura sit absolutè, cognoscitur à Deo ut futura, alioqui Deus non posset decernere rem absolutè futuram, si prius non explorasset quid factura sit voluntas.

Ad primam Resp. nihil cognosci à Deo posse ut futurum, quod sit existens, & æternum, ideò nec se ipsum, nec vllum suum attributum potest cognoscere ut futurum sub conditione.

Solutio
trium du-
bitatio-
num.

Ad secundam Resp. nullam esse in Deo cognitionem practiciam, sed vnicam realiter scientiam, quæ videt simul omnia, & possibilis, & futura tū absolutè, tū conditionatè, quæ tamen à nobis diuiditur in plures conceptus distinctos non ratione Dei, sed ratione nostri.

Ad tertiam sæpè dixi, futuritionem conditionatam esse priorem futuritione absolutā, non quod eam vllō modo causet, sed quia est obiectum scientiæ mediæ, quæ dirigit decretum absolutum prærequisitum ad futuritionem absolutam rei: istæ propositiones si sol lucet, dies est & ceteræ huiusmodi, non cognoscuntur per scientiam mediam, quia ibi nihil est conditionatè futurum, sed existens.

QVÆSTIO V.

De scientia practica, & ideis diuinis.

Scientiæ illæ quas hætenus exposui intra Deum Sipsium consistunt, per istam extra se Deus prodit, & perenni emanatione se ipsum communicat creaturis, quia illa tota operatrix est, & fecunda. Quæcunque verò disputari de ea possent, pertinere videntur ad ea, quæ disputari solent in genere de scientia practica & ideis, quæ in philosophia exposita sūt. Vnde nūc breuiter duo disputanda restant. Primò, an & qualis scientia Dei sit practica & causa rerū. Secundò, an & quales in Deo sint ideæ per quas est causa rerum.

SECTIO I.

An sit in Deo aliqua scientia practica quæ sit causa rerum. Art. 8.

Certum est primò, admittendam omnino esse in Deo scientiam practicam, quia omne agens intellectuale liberè operans exigit cognitionem, quæ dirigat voluntatem & potentiam exequutricem, illa est quam vocamus practicam, quā nimirum cognoscit Deus quomodo debeat operari. Quia verò duo sunt genera operationum in Deo, quæ debent dirigere, alia internæ sunt, decreta nimirum, quæ debent esse rectissima: alia sunt externæ operationes, quibus efficit creaturas, scientia quæ primi generis operationes dirigit prudentia est: altera verò est ars, quæ est secta ratio efficiendi ea, quæ sunt extra operantē. Licet autem practica sit hæc scientia respectu decretorum omnium liberorum, & respectu creaturarum omnium etiam

Datur
scientia
practica in
Deo.